Olli Mäenpää
13.9.2022

Lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022 vp)/Täydentävä lausunto

Lakivaliokunta on pyytänyt täydentävää lausuntoa lakiehdotuksen 57-58 §:ään sisältyvästä sääntelystä.

Lakiehdotuksen 57 §:n 4 momentin mukaan kansallispuiston hoidon ja käytön järjestämistä varten laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaan Metsähallituksen päätökseen ei saisi valittamalla hakea muutosta. Valituskielto kohdistuisi myös hoito- ja käyttösuunnitelmaan, joka voidaan laatia luonnonpuistolle ja valtion muulle luonnonsuojelualueelle.

Lakiehdotuksen 58 §:n mukaan metsähallituksen olisi laadittava kansallispuistolle sen käyttäjiä varten järjestyssääntö, jossa annetaan tarpeelliset, 56 §:n 2 momenttiin perustuvat rajoitukset alueen käytölle. Metsähallitus voisi tarvittaessa laatia järjestyssäännön myös luonnonpuistolle ja valtion muulle luonnonsuojelualueelle.

Ehdotettua valituskieltoa perustellaan esityksessä (s. 192-193) sillä, että kyseinen hoito- ja käyttösuunnitelma olisi vain ohjeena luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön tavoitteiden toteuttamisessa, eikä sillä valtion luonnonsuojelualueilla luotaisi muita kuin sellaisia oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka Metsähallituksella jo maanhaltijana olisi. Myöskään yksityisillä luonnonsuojelualueilla hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voitaisi luoda sellaisia oikeuksia tai velvollisuuksia, joita maanomistajalla ei jo entuudestaan ole tai joista ei olisi määrätty alueen perustamispäätöksessä. Siten suunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen ei perustelujen mukaan olisi tarpeen kohdistaa muutoksenhakumahdollisuutta. Sen sijaan luonnonsuojelualueiden käyttäjien oikeuksiin ja velvollisuuksiin kohdistuvat säännökset annettaisiin valtion luonnonsuojelualueilla järjestyssäännöllä, johon olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla.

Valituskiellolle esitettyjä perusteluja ei voida pitää asianmukaisina, riittävinä eikä vakuuttavina. Tämä johtuu siitä, että hallintoprosessilain 6 §:n 1 momentin mukaan valittamalla saa hakea muutosta vain päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta. Sen sijaan vain asian valmistelua koskevaan päätökseen ei 2 momentin mukaan saa hakea muutosta valittamalla. Näiden lähtökohtien mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva päätös ei sisällä asian ratkaisua, koska se on perustelujen mukaisesti vain ohjeellinen eikä sillä ole oikeusvaikutuksia. Tällainen päätös ei ole hallintoprosessilain mukaan valituskelpoinen, joten sitä koskeva valitus jätetään tutkimatta. Erillisellä valituskiellolla ei näin ollen ole merkitystä. Valituskielto olisi siten tarpeetonta erityis- ja ylisääntelyä, ja se on aiheellista poistaa.